

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 5 frt, 1 órára 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 9 frt, 1/4 évre 6 frt 50 kr, 1 órára 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 8-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 20 kr. Nyílttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Riadalom a hegyalján.

Arad, május 29.

Hogy mily fontos kérdés Arad városára és a megyére a tönkrement szőlőkultúra rekonstruálása, azt felesleges vitatni. A szőlők elpusztulása a város és a megye polgárságát egy jelentékeny és biztos jövedelem forrástól fosztotta meg, s az ebből származott kár óriási nagyságát hamarosan felszámítani alig is lehet. De a sivár pusztulás, melynek ellenében tehetetlen rezignációval állott ország-szerzte a kárvallott birtokosság, az aradiakat kétségbe nem ejtette. Saját és a mások kárán okulva és abban a szerencse csillagban bizva, mely a bátrak felé int, a szó szoros értelmében élére állott annak az országos mozgalomnak, mely a semmivé lett kultúra újjá teremtését tűzte ki feladatául. Az az értelmi s pénzübeli töke, melyet Arad város és megye polgársága és birtokos osztálya a megye területén fekvő szőlőtelepek rekonstruálására fordított, bizonyára igen jelentékeny hanyadát képezi annak az összes munka és áldozatnak, mely az egész országban az ugynevezett rekonstrukció céljaira fordíttatik.

Nincs aradi ember, ki ezen állításunkat az egyoldalú lokálpatriotizmus túlságos felbuzdulásának számíthatná be, s csak is azért említettük itten azt föl, hogy érdeméhez képest jelezhessük azon

riadalom pánik szerű hatását, mely város és megyeszerte elfogta a kedélyeket, midőn pár nap előtt egészen szavahihehető forrásból azon hír terjedt el, hogy a rekonstruált szőlők öt-hat éves kulturáinak megdöböntő nagy százaléka illetőleg az eddig virult s már termést is hozott tökékek tetemes része elfonyadt, kimaradt, vagy mint mondani szokták — beadta a kulcsot.

Az ijedelem — miként az eddig meg-ejtett vizsgálatokból is meggyőzőleg kintűnt — bár indokolt nem, de nagyon is érthető volt. Ha ugyanis beigazolódnék vala azon föltevés, hogy a rekonstrukciónak eddig követett, s egyedül lukrativusnak ismert módja haszontalan és céltévesztett volt, akkor nem csak a szőlőtermelésünk újjá alkotásába vetett összes reményeinkről kell vala lemondanunk, hanem számolnunk kellett volna azon óriási veszteséggel is, melyet az eddig tett befektetések révén anyagi károkból szenvedünk vala, s mely szűkebb hazánk közgazdasági viszonyaiban s általán saját külön piacunkon valóságos válság számba ment volna.

A kormány illetékes szakközegei, a hogy értesültek a veszedelemtől, haladéktalanul megjelentek a helyszínen, s a baj valódi természete s jelentőségének kiderítésével nemcsak megnyugtatták a kételkedőket, de igen hasznos és üdvös utmutatásokat is adtak a továbbiakra nézve.

Miként ugyanis a szemlék eredményéről lapunk más helyén beszámolunk, a szakértők konstataáltak, hogy az elpusztult tökékek vad alanyának gyökérzete erőteljes, tenyészetében ép és sértetlen volt mindenütt, szóval ismét és ujólag beigazolódnak, hogy a hegyaljánkon alanyok gyanánt alkalmazott amerikai fajok nemcsak megfelelnek az itteni talajviszonyoknak, hanem teljesen ellentállók is. Tehát nem a tökékek, hanem a beljők oltott nemesítések pusztultak el mindenütt a hol a baj föl-leptét csak észlelték.

Ez a kétségbe nem vonható tapasztalat azonban nagyon győnge vigaszul szolgál, ha ennek ellenében arra a szomorú meggyőződésre kellene jutnunk, hogy az oltások rövid 5—6 év múlva elpusztulnak. Szerencsére azonban a gondosan megejtett szakértői szemlék kitüntették, hogy csak az eredetileg tökéketlenül készített és forradott oltványok pusztultak el, különösen ott, hol a hiányos forradást az oltó helyett készel végzett lépés, szaggató metszés még jobban lazította.

Hát a kik az aradhegyaljai szőlők rekonstrukciójának viszonyait csak kissé közelebből ismerték, azokat a jelen eset elbirálásából rezultálódnak eredmények éppen nem lepték meg. A telepeiket lehető rövid idő alatt beültetni törekvő szőlőseink, nem alkalmazhatták kellő szigorral oltványaik megválogatását, jöllehet a kezdettel járó fogatkozások azok előállí-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Dal.

Ragyogó májusban
Ragyogott a lelked,
Piczi piros ajkaddal
Az enyém kerestéd.

Fejemre rózsákból
Koszorút kötöttél,
Tulipiros tavasz volt,
Mikor megszerettél.

Hrabovazky Lajos.

Séta az éjszakában.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Írta: Kosztka Mihály.

— Az éget mintha eszt szilánkokkal szórta volna be, annyira osillagos, fénylő volt. A kékbe játszó égi sugár-sávok össze-össze fonódtak, meg újra kibomlottak egymásból, azután meg bujósított játszóttak a menyboltozat óriási sötét kék lapján uszó parányi fehér felhőskével. A hold csak mosolyogva nézte a csillagok csicsezését.

Mi ketten, Harkányi Lajos meg én, ábrándos hangulattal lépegettünk a májusi éjszaka csendjében.

A hirtelen támadt kis szél megmozgatta a fák lombos, virágos koronáját. A suhogó ágak egymásra hajoltak és a virágok illata birokra kelt egymással.

A levegőben több volt az akác édes illatából mint a hárs átható, érkeinket marmorba ejtő lehele. Hanem a küzdelemből még is a hárs került ki diadalmasan és mi tágtűdővel szittuk föl a hárs-virág parfümjével át itatott levegőt.

A mikor a hold zöldes fényének teljes pompájával vetette ránk sugarait, Harkányi Lajos oda fordult felém és azt kérdezte:

— Miért hallgatsz olyan makacsul?

A kérdés, bár nem volt tulhangos, mégis kellemetlenül hangzott a néma éjszakában. Vagy talán csak reám hatott bántólag, kit lekapott a fantázia szárnyairól, melyeken ott szárnyaltam az ábrándok légváras, tündér világában?

Fáradt, méléző hangon válaszoltam, míg tekintetem egy hirtelen lefutó csillag szűstívében nyugodott:

— Ábrándoztam.

Lehetett ez egy kiejtett szavam hangulában valami különös nyomaték, mert Harkányi Lajos arczán a szent ábrándozást tisztelő kíváncsiság tükröződött vissza, míg hangjában a kérdés akcentusán kívül a kérelem egy árnyalata is kiért, a mikor újra szólt:

— A csend oly kellemes, az éj annyira

tűde, lásd elmondhatnád nekem ábrándodat, melyből tán kiméletlenül téptelek ki az előbb! Ugy érzem, hogy veled valami történik, s annyira szeretném tudni azt a mélységes titkot, mely úgy látom, kint.

Megfogtam a jó fiú kezét, szorításom melegen viszonzta. Hogy velem valami történik, azt magam is sejtettem az előérzet gyötrelmével, de, hogy miképen is fog végződni az a valami, ennél a pontnál megszünt a gondolkodásom akarat-ereje és csak a sötét semmiségben tapogatóztam. Ismételtam kérdését:

— Elmondjam ábrándomat? Sose kérdeztél ilyet. Talán nem is lehet válaszolni az ilyen kérdésre. Mi is az az ábránd? Színes, a lég szárnyain ide-oda szálló szappan buborék, mely a levegőben uszkáló első porszembe ütődve szétpattan; vagy talán fényes, káprázatos, héteztű szivárvány, melyet csak nézni lehet, de megfogni nem? Délibábos világ az ábrándok hona, tele üres és sokszor veszélyes gondolatokkal és azért mégis szívesen szállunk oda, hol azok a délibábok születnek.

Azt kéred, elmondjam az ábrándomat, megteszem. Ez az ábránd ugyanis csak álmodozás volt, vissza idézgetése annak a bűvös álomnak, mely tegnap az álmok hintáján ringó lelkemet marmorba ejtő, de meg is vérezte...

Ez a rügyeket bontó, faleveleket nyitogató, szerelmet fakasztó májusi érelelt lelkem.

Komlós Ferencz,

ARADON, Forray-utca és Tökölly-tér sarkán.

Tökölly-téri áruház.

Ajánlja legkifűnőbb minőségű

női- és férfi divat-árukat,

melyeket dus választékban a leghírnevesebb bel- és külföldi gyárakból szerzett be, s ujon berendezett üzletében

a legjutányosabb árak mellett

kaphatók.

tása körül ezt a rigorozitást nagyon is indikáltak volna. — De a legtöbben épen csak ma jutnak azon tapasztalatra, hogy a hibás oltványok — bár mi sokat ígérő üdéséggel hajtsanak is ki — pár év múlva elpusztulnak, s idő és költség kárba veszett.

A mostan észlelt károk tehát sajátképen még mindig a tájékozatlanság és a kezdet nehézségeiből eredett utóbajok, a melyeken hosszabb-rövidebb idő alatt, több kevesebb anyagi veszteséggel tul kell esniök, a melyekkel leszámolniok kell épen azon szőlősgazdáknak, a kik mint uttörők aránytalanul nagyobb költség- és kockázattal ültették újra szőlőiket. A szomorú csak az volna, ha nem okulnának a maguk kárán ök, s az övéken azok, kik nyomukba lépnek.

Mert ma már nyilván való, hogy az oltványok előállítására és azután a szőlők beültetése, művelése s fentartása két irányú munka, kettős feladat, melyek mindenike egy külön egész embert, annak egész tevékenységét igényli. Sőt az is kétségtelen immár, hogy az oltványok tömegesebb készítéséhez nagy tőke befektetés mellett az évnek minden napján működésben tartandó s nagy apparátussal működő oly szakszerű kezelés igényeltetik, mely szőlőbirtokosaink legnagyobb részének sem idejéből sem anyagi tehetségéből nem telik. Jöjjenek végre tisztába szőlősgazdáink azon beigazolt ténnyel, hogy a beültetendő szőlőikhez szükséges oltványokat önmaguk csak kárral készíthetik, mert hasonlíthatatlanul többbe kerülnek s rosszabbak azok, mint a milyeneket az ilyen oltványok előállítására berendezett nagyobb szabású szövetkezetek a telepeiken készítenek. Ezekkel a gazdák többé nem versenyezhetnek, s a milyen érthető volt, hogy addig, míg oltványokat nem kaptak — bár rosszul és drágán, — maguk készítették, ép oly észszerűtlen önámítás a milyeneket maguknak csinálniok midőn alanyok és termő fajok szerint s a szőlők különböző talajviszonyaihoz alkalmas oltványokat a legkitünőbb választékban és a lehető legjutányosabban beszerezhetik megynék olt-

ványtelepeiről, melyek szállítmányaival sem olcsóság sem jóság tekintetében nem versenyezhet az ország bár mely hasonló vállalkozása, legkevesebbé pedig maga a szőlős gazda, kinek munka erejét, tehetségét és idejét úgy is teljesen igénybe veszi szőlőjének kiültetése s gondozása és — a mint okunk van remélni — később a bőséges termésnek elszűrése és kezelése.

BELFÖLD.

Bánffy báró legújabb bécsi útja. B á n f f y miniszterelnök vasárnap Bécsben időzött és ő felségénél kihallgatáson is volt. A kihallgatás egy álló óráig tartott és ez alkalommal a magyar miniszterelnök kimerítő jelentést tett ő felségének a politikai helyzetéről. A király nagygyon meg volt elégedve az egyházpolitikai akció újabb haladásával és legutóbb elért eredményeivel, annál is inkább, mivel a magyar miniszterelnök abban a helyzetben is volt, hogy ő felségének az egész akció befejezését f. é. október havára jelezhetette, amikor azután majd a közgazgatási reformoknak ejtik sorát. F. é. október elsején életbe léptetik — mint azt már táviratban hoztuk — az anyakönyvi hivatalokat és pedig úgy a születésekre, mint a halálozásokra és házasságkötésekre vonatkozólag. Király ő felsége nagyon meg volt elégedve a magyar kormány dispozicióival és e meglegedésének kifejezését is adott B á n f f y báró előtt. A magyar miniszterelnök, aki egyébiránt teljes inkognitóban utazott Bécsbe, hétfőn ismét haza érkezett, magával hozva ő felségének legteljesebb kéziratát, amelylyel az országgyűlés tárgyalásai f. é. szeptember hó végéig elnapoltatnak.

Egyházi kongresszus bezárása. Nagyszombatban jelentik, hogy a görög-keleti román egyházi kongresszust a napirend letárgyalása után tegnap délután bezárták.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, május 29.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Perczel Béni, Josipovich Géza és Balogh Géza.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy

Dezső báró, miniszterelnök, Wlassits Gyula, Perczel Dezső, Lukács László és Fejérváry Géza báró miniszterek.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a főrendiház üzenetét az általa elfogadott javaslatokról.

Felterjesztik szentesítés végett.

Elnök jelenti, hogy a kormány előleges feleletet óhajt adni a sertésvészre vonatkozó interpellációra. Óhajtja a ház, hogy az most történnék meg? (Helyeslés.)

Ugron Gábor hozzájárul az előleges felelet megadásához, de az ötletből kifogásolja, hogy régi interpellációkra maig sem adtak feleletet. Ott van az az interpelláció, amely Batthyány Lajos grófnak a miniszterelnökök képcsarnokából való kihagyására vonatkozik. Erre sem adtak feleletet. Ott van sok más fontos interpelláció is, például a borvámra vonatkozó. Ne vegyék olyan könnyen az interpellációkat, mert ha ezt teszik, úgy az ország sem fogja a parlamentet semmibe se venni. (Helyeslés balfelől.)

Bánffy Dezső báró miniszterelnök kijelenti, hogy részben olyan interpellációkra nem adtak feleletet, amelyeknek előterjesztése óta még nem telt el a 30 nap, részben pedig olyanokra, amelyeknek ügye tárgyalás alatt van, tehát a felelet még idő előtti. (Helyeslés jobb felől.)

A kőbányai sertésvész.

Miklós Odön államtitkár Molnár Józsiás interpellációjára minisztere betegsége és a kormány megbízása folytán ő felel. A betegség nyugati eredetű. A baj mint sertésláz és sertéskolera jelentkezik, hol együtt, hol külön. Nálunk 1890. óta észlelhető ez a betegség. Kőbányán legutóbb lépett fel a gyanús vész s ennek folytán történt a piac elzárása, jöllehet a pusztítás korántsem volt olyan mérvű, mint az másutt tapasztalható, a midőn a beteg sertések 40–60 százaléka esett el. A betegség mineműsége azonban még nincs megállapítva s a kormány megtette a lépéseket, hogy megtudja: vajjon ez a betegség az-e, amely a nyugati veszedelmes vész, vagy pedig mérsékeltebb baj? A kormány mindent megtesz, hogy a bajt korlátozza és hogy a gazdákat a nagyobb bajoktól, károktól megóvja. (Helyeslés.) Az eddigi vizsgálat azt mutatja, hogy a baj nem az amerikai veszedelmes betegség s így némi megnyugvással nézhetünk a betegség lefolyása elé. Amíg tehát egyrészt a kormány továbbra is a legmészebb menő óvintézkedéseket teszi meg, addig

ben hatalmas szenvedélylyé azt a tétovázó érzelmeket, mely duzzadó erejével most saját magára támad vissza.

A mikor ez a kéjt termő, illatos hónap megszötte a nyár réjtjeinek ezer színű szönyegét, akkorra tudatára ébredtem annak, hogy szeretem fanatikus hatalommal azt a sötét hajju, setétszemű leányt, a lelkemben hullámot verő érzelem minden energiájával.

Néha-néha mikor tánczközben ráfektettem karom a derekára és a gyors forgatagban a szélben lebegő hajának egy szála végig csiklandta tüzelő homlokom, vagy mikor félig nyitott ajkai közül arcomba esapott forró lehellete, lángba borult vérem és birkoznom kellett saját felhevült indulatommal, hogy magamhoz ne szorítsam ott a körülöttünk forgó ezernyi pár előtt, s mosolygós, ingerlő száját csókkal le ne zárjam! . . .

Száz pillanat is kínálkozott már, melyben odakínálhattam volna igazán, erősen szerető szívemet, s mindannyiszor leigázott valami bénító laukadság, mely a gyávaság árnyékát borította szerelmem fenséges fényére.

A tegnapi álmom mintha kijelölte volna azt a módot mely sejtetné, talán világosan megmondaná, hogy támadt-e csak gyenge visszhangja is az ő szívében az én nagy szerelmemnek.

Elmondom ezt az álmot . . .

A nap visszazérett az ég pereméről vörös sugaraival. A fáka mint a sávok reájok estek, biboraszínben látszottak égni.

Az az édes leány és én ott sétáltunk a fák

sejtelmesen bugó, az álmra hajló madarak dalától halkan szongó koronája alatt.

Lelkem túlradt. A leány bizalmas közelsége megrészegített, s éreztem, ha nem könyölte a titok lánczaiba vert szerelmemen, úgy még szétpattantja a lázongó véremtől zakatoló ereimet.

A vadgesztenye fáról lepergett egy három levéllel három ágba szétnyúló kis galyacska. Átléptem, aztán megszólaltam:

— Ismeretségtünk talán már elérte a bizalmaság és őszinteség azt a fokát, kisasszonyom, hogy azt a kérdést, mely szívem legmélyéről fakad, itt most nyíltan feladhatnám. De nem teszem. Magának a merész modorában van valami, ami engem arra int, hogy ne tegyem azt, mert képes volna csupán abból az okból, hogy velem ellenkeznek: ellentmondani.

Pedig egy olyan, akár tréfából is kiejtett szó, talán örökre megmérgezné lelkem. Azért mást kérek én magától.

Ha tud engem szeretni, úgy a legközelebbi újra összetalálkozásunkkor pár pillanatra üzze el arczáról az örökös derült mosolygást és bocsássa le árnyas szempilláit éjszete szeméire.

Ugy képzelem, hogy ilyen a szerelmi vallomást fogadó és szerelmet adó leánynak arczkifejezése: komoly, hunyott szempillás, ábrándos . . .

Álmom osodálatesképen úgy fordult erre, hogy ezután az alkonyi találkozás után — mintha pár napot egy pillanat alatt éltem volna át — újra összetalálkoztam az én valóságban létező, s álmomban is kísértő csengőn kacagó, korom-szemű bálványos leánnyommal.

Lényem minden ize sajgani kezdett, az előérzet kinos sejtelve remegtette meg vállomat: vajjon mosolygós lesz-e sápadtas arca, hogy az én lelkemet örökre elborítsa, vagy komoly, az ábránd hangulatával bájos képen fog felém közeledni, hogy a borut száműzze mindörökre arcomról?

Előérzetem nem csalt még sosem, most sem. Arca derült, napsugaras, mosolygós volt s nekem beborult egészen.

Ezen a furcsa álmom merengtem, tündöttem az elébb, mikor kérdésem felelőzt a hangulatából.

Akkor épen az a gondolat foglalkoztatta a szerelem kétségei között reménykedővé, kapkodóvá vált lelkemet: hátha ő is megálmolta ezt az álmot és a valóságban nem lesz olyan könyörtelen, mint az álmomban.

A haldokló május minden gyönyörűségét újra átérzeném, ha ezután az éji sötéte virradó napon, vagy a rákövetkezőn felém jönne az a leány és arczán ott ragyogna az istenült szerelem. Ha szempillái le is volnának hunyva, ha ajka nem is mozcsozna, mégis érezném szeme-sugarának melegét, hallanám ajka szavát, melyből csak egy szót tudnék megérteni:

— Szeretlek. —

A hold már meghaladta jóval az égboltot felét, mikor e hosszú séta után szétváltunk. Szó nélkül, csak úgy egy forró, kés váltással. Aztán Harkányi Lajos bairá, én jobbra mentem.

...részét figyelmét oda fordítja, hogy felesleges zárlatokkal a gazdákat ne károsítsák. Reméli, hogy a bajt sikerül elfojtani mihamarabb. (Helyeslés.)

Molnár Józsiás szólásra jelentkezik.

Elnök: A képviselő urat nem illeti azó.

Polónyi Géza szólani akar.

Elnök: Mily czímen?

Gulácsy Dezső: Személyes kérdésben! (Viharos derűtség.)

Polónyi Géza a napirendhez szólva, azt vallja, hogy Molnárnak joga van szólani.

Elnök: Itt nincs jog, mert nem adatott végleges felelet. (Helyeslés jobbról.)

Ugron Gábor utal a gyakorlatra, a mely megadja a jogot, hogy az előleges feleletre feleljenek a képviselők.

Elnök: A gyakorlat nem változtat a szabályokon. (Helyeslés jobbról.)

Szederkényi Nándor szerint úgy dönthető el a kérdés, ha az elnök megkérdezi a házat, hogy megengedi a feleletre a választ?

Elnök a házszabályokhoz tartja magát s azokat megtartja. (Helyeslés.)

Horánszky Nándor szintén azt tartja, hogy döntsön a ház.

Elnök készségei a ház döntése alá bocsátja a dolgot, ha a ház elfogadja az általa hangoztatott interpretációját a házszabályoknak. Kérde: elfogadja-e a ház az elnöki interpretációt?

A többség elfogadja.

Polónyi Géza a kérdés feltevéséhez akar szólani.

Elnök: A ház döntött már, későn jelentkezik.

Lukács Gyula: Ez erőszakoskodás!

Elnök: Lukács Gyulát rendreutasítom! (Helyeslés.)

Polónyi Géza: De én szólani akarok, jogom van.

Várady Károly: Joga van! Itt nem lehet erőszakoskodni.

Elnök: Várady Károlyt rendre utasítom! (Helyeslés.)

Polónyi Géza: Nekem jogom van szólani!

Elnök: Polónyi Gézát rendreutasítom. Madarász József jelentkezett szólásra.

Madarász József jelenti, hogy ő is tett egy fontos interpellációt, és ő sem kapott feleletet.

Ugron Gábor azt hiszi, hogy mintán Madarász beszélt, talán szólhatna Molnár Józsiás is.

Elnök: Madarásznak joga volt a házszabályokhoz szólani, de Molnár Józsiás nem azokhoz szól. (Helyeslés jobbról.)

Molnár Józsiás kijelenti, hogy ő is a házszabályokhoz szól s kijelenti, hogy elfogadja a megnyugtató feleletet.

Elnök a szabálytalan felszólalásáért Molnár Józsiást rendre utasítom. (Helyeslés.)

Bánffy Dezső b. bejelenti az országgyűlést elnapoló kir. leiratot.

Az üléseket szept. 27-ig napolja el a leirat.

A jegyzőkönyvet hitelesítették és ezzel az ülés véget ért.

Ülés vége d. u. 1/4 órákor.

A főrendiház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, május 29.

A főrendiház délután fél egy órákor szintén ülést tartott. Kihirdették a kir. leiratot, amely az országgyűlést elnapolja s azután felhatalmazták az elnökséget, hogy ő felségét születésnapja alkalmából üdvözölje.

Ezzel az ülés véget ért.

Magyarfalás.

— május 29.

Igen komoly vezéresikket akartam írni, politikai mélységgel, filozófiai magaslatról, de midőn a cikk írását leírtam, elkeseredtem magamat. Hirtelenében a komoly politikai téma egy enni való kedves kis gnómmá változott, aki számárfületeket mutogat nekem. Hogy is ne! Ismerem a bécsi Musikverein nagy termét, valóban nagy terem és igen szép terem. Kitűnő akusztikája van, amint hogy a bécsi architektusok mindent kitűnően csinálnak meg. Bécest egyáltalán csak az architektusok csinálták, innen való, hogy a város és lakosság

között semmi összefüggés nincsen, a kedélyes bécsiek, mintha csak kibérelték volna ezt a fényes, nagy várost s három havi felmondással kihuzozkodhatnának.

Hát a bécsi Musikverein-Saalban falják a magyarokat s én ezen felbosszankodtam. Ez hazafiatlanság. Hiszen lehet-e magyar embernek edesebb tudat, mint az, hogy a bécsiek falják? Tessék jól elgondolni ennek a ténynek a jelentőségét. Ha az osztrák sógor bennünket fal, az azt jelenti, hogy mi kövőbb falat vagyunk, mint ők. Mióta a világ világ, mindig mi faltuk az osztrákokat s ez igen szomorú lakmározás volt. Az ilyen nemzeti lakomákon mindig az van alul, a ki fal. A koncz a nyakán csügg, mint sulyos kolonoz; ami a szájában van, a min rágódik, voltaképen gyepöl. A mig osztrákfaló magyarokról szolt a nóta, az osztrákok kitűnően érezték magukat, mi pedig igen rosszul. Most bennünket falnak — bizony csak keserves kedvükben teszik a jó szomszédok.

Egyszer már faltak bennünket. Akkor, mikor Baross Gábor ült az ő zónamasi-náján s megcsinálta Fiumét. Hogy átkoztak bennünket az osztrákok, s hogy meghíztunk mi akkor!

Milyen kitűnő volt nekünk az a miniszter, akit a bécsiek átkoztak! S Baross után ime megint van egy miniszterünk, akit a bécsiek átkoznak: Bánffy Dezső. Ez az átkozódás legfőlebb Ugron Gáboréknak eshetik rosszul, mert ők nem jó szemmel nézik a Bánffy Dezső sikereit. Pedig közjogi helyzetünk tekintetében fényesebb sikert magyar miniszterelnök nem érhet már el, mint hogy a bécsi parlamentben azt vetik az osztrák kormány szemére, hogy mindig csak arra néz, mi tetszik a magyar kormánynak s hogy Magyarország iránt szent félelemmel viseltetnek. Hajdanában ezt a gubát kifordítva viselték a Sándor-utczában, néhai jó Csánádi Sándornak volt a keserves nótája, hogy Magyarországot Bécsből kormányozzák, s hogy az osztrákok nyuznak bennünket, mintha csak afrikai kolóniájuk volnánk. Ez a nóta valamikor igen kedves magyar ellenzéki nóta volt, függetlenek öröme, Bécsnek gyönyörűsége. Most Bécs zokog s a függetleneknek borus a kedvök. Hát nem kaczagtató-e, hogy a függetlenek annyira együttéreznek Béccsel?

S nem gyönyörűsége látni, hogy akik a magyarokat falják, azok a zsidót is — enni valónak találják? Valóban a legalaposabb vezérezik, a legaprólékosabb pamtlét nem mutatná ki fényesebben, mennyire hazafias a mi zsidófaló néppártunk, mint a bécsi nagygyűlés, ahol a magyarfalók ütik a zsidók. Nem mondom, mert nem akarom Polónyi Gézát sérteni, hogy a magyar és a zsidó egygyek, de ténynek tény, hogy akik a lelkiekben egyet, értenek Zichy Nándorral, azok fojtanak akár egy kávéskanál vizbe a magyarokat is.

Ha a mi derék klerikálisaink s a hazafias ellenzék mindenben meg tudja találni a szempontot, melyből Bánffy Dezső működését megvetheti, azt a bécsi köpködést, azt le nem tagadhatják. S én ezeket a derék embereket leteremtsem? Soha! Hogy ők klerikálisok, antiszemiták s hogy mérhetetlen kárt okoznak édes hazájoknak, ez nem tartozik miránk, az baj Ausztriának. De hogy szidnak bennünket, az elnyomottak elkeseredésével, ez örövendetes, ez szép tőlük, legalább tudjuk, halljuk, látjuk, hogy már nem vagyunk afrikai kolónia, hanem török basák, akik csibukoznak, mig a bécsiek köpködnek hozzá. Ennyire még sohase vittük volt, mint most, a „tehetetlen” Bánffy alatt. Bánffy pedig csak pipáljon tovább, az osztrák sógor meg csak köpködjön töle kedve szerint. Majd segít neki Ugron Gábor és Polónyi Géza. CRAS.

IDÓJÁRAS.

Légnyomás: reggel 7 órákor 762.0 milliméter, délután 2 órákor 762.4 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órákor C° + 18.0, délután 2 órákor C° + 18.9. Szél irányja és ereje: reggel 7 órákor EN. 5. délután 2 órákor EN. 6. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután félborult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 1 milliméter.

Fölhívás.

— Millenniumi kiállítás. —

Valamely nemzetnek az összes művészetekben való előhaladottságát, tehát műveltségi fokát, nyilvános műalkotásain s műgyűjteményein kívül, főleg abból ítélhetni meg, hogy a művészetek s műipar iránti érzék és hajlandóság azokkal foglalkozni, miként van annak minden rétegében elterjedve.

Valamint a zene, úgy a kisebb képzőművészetek lélekemelő s nemesítő hatása ismeretes. A tűzhelynél, a család kebelében, gyakran egymás kedvéért kölcsönösen foglalkozva vele, a családi élet bensőségét emeli s apró műtermékeivel a ház bensejét díszíti, a műziszt nevelés és kifejleszt. Innen van, hogy valamint a család belső életében úgy a műkedvelők sorában is a nőknek jelentékeny és kiváló szerep jut.

Mindezen szempontokból az 1896-iki ezredéves országos kiállítás XX. csoportjának kebelében, mint önálló alcsoportban a hazai műkedvelők műveinek kiállítása a véltetett tervbe.

E csoportban ki fognak állíttatni a műkedvelésképen tűzött képzőművészetek termékei, tehát festmények, szobrok, a mennyiben amatőrök által készitettek és a kiállítás képzőművészeti oszlokában való elhelyezésére igényt nem tarthatnak ugyan, de mind a mellett a művészet bizonyos fokán állanak, továbbá az immár oly jelentékeny kulturális tényező gyanánt jelentkező műkedvelői fényképészet termékei.

Ugyancsak e csoport keretében fognak bemutatni a műkedvelőknek az iparművészet keretébe vágó mindennemű művei, tehát a legyező-és selyemtestés, fára festés, a majolika-és üvegfestés, fametszés, faragás és égetés, továbbá mindennemű női kézimunka s főleg a himzés magasabb műzisztés ügyességet tanúsító termékei s általában az iparművészeteknek bármely ágába tartozó tárgyak, a mennyiben amatőrök által készitettek.

A női kézimunkának e csoportba való felvételével egy igen jelentékeny és intelligens elemnek kívántunk alkalmat nyújtani műgyessége bemutatására. A különböző női tanintézetek, továbbá az ipari és házi ipari csoportok kiállításában ugyanis a női kézimunka mindenütt nagyobb arányokban szerepelni fog. De mig a tanintézetek kiállítása a kezdők munkáinak és a tanmódszernek bemutatására vonatkozik s a különféle ipari csoportok a hivatásszerűleg, kenyérkeresetből és gyárilag üzött ipari női kézimunkák és a nép hagyományos és egyszerűbb technikájú házi iparát fogja feltüntetni: a műkedvelők kiállításának egyik szép feladatát a művelt középosztály és a főrangú hölgyek magasán képzett izlésének, alkotásainak egybegyűjtése és bemutatása fogja képezni. A melyeknek pedig meg van az az értékük, hogy a magyar stílus ornamentika legújabb felkarolásával ezek is egy nemzeti elemet tartanak ében, mint egy művészi képet, melyet a mult virágaiból és emlékeinek aranyos szálaiból himzenek meg.

Van szerencsénk mindezek folytán, tiszteltetjesen fölkérni mindazokat, a kik a fentebb vázolt keretbe álló műalkotásokkal foglalkoznak, hogy azokkal kiállításunkon részt venni sziveskedjenek.

Kérjük egyezersmind, hogy eziránti szives készségüket az ezredéves országos kiállítás igazgatóságának (Budapest, Városliget) mielőbb, legkésőbb pedig a folyó évi június hó 31-éig bejelenteni sziveskedjenek. Maguk a kiállítandó műtárgyak a jövő évi február hó 28-áig küldendők be.

A szükséges közelebbi felvilágosításokat a kiállítási igazgatósága készséggel adja meg.

Budapest, 1895. április hó.

Dr. Schmidt József, főigazgató, Dr. Farkas Kálmán, min. tan., kiállítási igazgató. a XX. alcsoport b. elnöke.

Dr. Szendrői János, az albizottság elnöke.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Május 30. —

Jelentékeny csapadék nélkül. — Hűvös. — Később derűlés. — Hőemelkedés.

Csóktolvaj a vasuton.

— Aradi történet. —

Elegáns fiatal ur s bájos leánya találkozott a napokban egyik közeli járásbíróval tárgyaló termében. Nem ezuttal találkoztak először, néhány héttel ezelőtt az arad-temesvári vonat egyik kocsiában ismerkedtek meg. Ez ismeretségre azonban különböző érzéssel gondoltak vissza: a leánya haragosan, K. L. a fiatalember édesen. A lobbanékony fiatal urat ugyanis annyira elbájolta akkor ismeretlen utitársnőjének szépsége, hogy egy lopott csókkal adott elragadtatásának kifejezést. A halálra rémült leány a vasutikalauzt kérte meg, hogy a csókos természetű utitársat elragadtatása további kifejezésében megakadályozza. A kalauz bejelentette az esetet a legközelebbi állomás főnökének, s így került az ügy a járásbíró elé. A leány, aki nem óhajt többé egyedül szerepelni, apja kíséretében jelent meg a tárgyaláson. Mikor a bíró megkérdezte a vádlottat, mivel tudja menteni illetlen magaviseletét, es egy szörre poétává vált s csinos flokulussal disztett mondatokban adta elő, hogy a félhomályos kocsiban a legszebb szempárral szemben nem volt ura akaratának.

A bíró: De belátja, hogy helytelenül cselekedett.

A vádlott: Beismerem, hogy rosszul cselekedtem, bár ez a bűn életemnek legkedvesebb emléke marad.

A bíró: Kész tehát bocsánatot kérni a kisasszonytól?

A vádlott helyett a panaszoszó apja jelentette ki, hogy bizonyos tolakodó urak megbüntetésére nem elég azoknak a bocsánatkérésével való megalázása.

A vádlott: Azért a csókért szívesen szenvedek minden büntetést.

Erre a határozat kijelentésére még a szigorú apának a szíve is ellágyult és leánya nevében elfogadta a fiatalember bocsánatkérését. És a felek távoztak; a fiatal ur sötétben, a megbocsátó leánya mosolyogva.

HIREK.

Május 30. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Nándor. — Protestáns naptár: Nándor. — Izraelita naptár: Pünkösd 2. ünnepe. — Görög-keleti naptár (május 18.): Péter, Dénes. — A nap két 4 óra 10 perczkor, nyugszik 7 óra 45 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsény-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgár iskola, földszint.

Június 2. A hadász-egylet júniálisa a Csálai erdőben.

— Nemesség adományozás. A király Schmidt József nyugalmazott altábornagynak és törvényes utódainak a magyar nemességet a „kisbéri” előnévvel, Mayer Guidó ezredesnek a 89. számú gyalogezredben, valamint törvényes utódainak pedig a magyar nemességet a „fekete-ardói és nagy-tarnai” előnévvel díjmentesen adományozta.

— Még egy új vasút Aradmegyében. Rövid idő alatt több aradmegyei vasútvonalról szóltunk. Most egy újabb vasútvonalra, illetőleg annak előmunkálataira kapott engedélyt Terényi Lajos országgyűlési képviselő, Békésmegye volt főispánja. Az új vasútvonal a következő állomásokon fog keresztül menni: Gyulától indul ki és Gyulavarsándon, Nagyszerinden, Miskén, Vadászon, Simonyifalván keresztül Apáti irányában Talpason végződik. Az új vonal létesítése mindenesetre csak emelni fogja a megyei kereskedelmi forgalmat.

— Új haj a szőlőben. E cím alatt írtuk meg lapunk keddi számában, hogy az aradi hegyalja egyes részein, nevezetesen Muszka-Magyarádon, Világoson és Ménesen a szőlőtulajdonosok azt a nem épen kellemetes felfedezést tették, hogy az ojtva-

nyok nem akarnak hajtani, dacára a már előrehaladt időnek. Most jó forrásból azt az értesülést vesszük, mikép a szőlőtulajdonosok az iránti mozgalmát, hogy a földművelésügyi minisztérium a szőlő bajának megvizsgálása végett szakközöget küldjön le, a kormány már megelőzte, a mennyiben a napokban egy szakértő bizottság járt odakint az aradi hegyalján és a hajtani nem akaró ojtványokat tüzetes és alapos vizsgálat alá vette. A szakbizottságnak, — amelyet Bohus László nagybirtokos személyes megkeresése folytán küldött le a földművelésügyi miniszter — tagjai voltak: dr. Mágocsy-Dietz, a növénybetegségek felső tanfolyami előadója, Linhardt dr. magyar-óvári gazdasági akadémiai tanár, Dobokay Lajos miniszteri osztálytanácsos és Engelbrecht Károly borászati kormánybiztos. — A bizottság beható szemle után konstatálta, hogy az amerikai alanynak egyáltalán semmi baja és veszedelme nincs, a gyökér jó és ép, tehát a baj csak a kezelésben lehet. Arra is hamar rájöttek, hogy a szőlő visszamaradását egyedül a hibás metszés és az elhanyagolt rossz kezelés okozta. Mindezt megnyugtatóul közöljük a szőlőtulajdonosokkal, akik most már tisztában lehetnek egyre, hogy az amerikai gyökér minden tekintetben beválik, de viszont azzal is, hogy több gondot és figyelmet kell fordítani a hivatlan metszésre és a jó kezelésre.

— Népesedési mozgalom. Arad város főorvosi hivatala a múlt hét népesedési mozgalmáról a következő statisztikát adja. Született Aradon 24 gyermek, és pedig 10 fi, 14 nő; elhalt ugyancsak 24, és pedig 13 fi, 11 nő; az arány mindkét részről 26,5 pro mille.

— Szabadságolt önkénytesek. Az a rendelet, melyet a hadügyminiszter a napokban a 25. §. rendelkezéseinek enyhítésére kiadott, máris meghozta az önkénytesektől annyira óhajtott gyümölcsöt. Az aradi házi ezred önkénytesei közül — mint értesülünk — ketten lesznek szabadságoltva s a tartalékba helyezve: Petrilla Miklós és Bolyos János káplárok. Az elbocsátás iránti felterjesztést az ezredparancsnokság már megtette a hadtestparancsnoksághoz s talán már a napokban vehetik le a boldog katonák a feszes, de annál melegebb mundaert.

— Az anyakönyvvezetők egyenruhája. Mint fontosabb politikai híreink közt olvasható, a magyar állam születési, házassági és halálzási anyakönyvei egyszerre, 1895. október 1-én lépnek életbe. Az életbeléptetési rendeletben részletes utbaigazítások lesznek az illető aktusok ünnepélyességeiről is. Legtöbb ünnepélyességgel természetesen a házasságkötés lesz egybekötve. Igaz, hogy a házasságkötés a polgári hatóságtól rendszerint a templomba fognak vonulni, de épen mivel már az állami hatóság elé is teljes esküvői díszben vonulnak, ott bizony az anyakönyvvezetőnek egy kis szpicset is el kell mondania. Ennek a formája nem lesz ugyan benne a rendeletben (hiszen a „szerelmi levelező” mintájára lesz erre is elegendő kézi könyv), de arról már igenis gondoskodik az állam, hogy hatósági megbízottja kellő ornátusban teljesítse funkcióját. Erre a francia mintát fogadták el, ami sokkal okosabb is, mint valami zsandárféle egyenruha. Az anyakönyvvezetők hivatalos eljárásuk alkalmával ugyanis tisztos magyar ruhát fognak viselni; atillájukra a magyar állam címere lesz feltűzve s azonfelül piros-fehér-zöld színből való övet viselnek, úgy mint a francoziák. Ezzel lesz kifejezve ott a magyar állami auctoritás, ami természetesen tetszetős is lesz, kivéve talán a „legsötétebb Erdély” némely részeiben. Egyben megemlítjük, hogy az ál-

lami anyakönyvek főfelügyelőjévé miniszteri osztálytanácsosi ranggal Fekete József, a „Magyar Szalon” volt szerkesztője fog kinevezetni.

— Állami tisztviselők mozgalma. Annak idején megemlékeztünk az állami tisztviselőknek helyzetük érdekében indított mozgalmáról. A mozgalom most már oly előrehaladt stádiumban van, hogy Csemegei Károly, a végrehajtó bizottság elnöke, a napokban összehívja a számos bizottságot a tisztviselők emlékiratának benyújtása tárgyában. A mozgalom végrehajtó bizottsága felkéri ama tisztviselőket, akiknél még taggyűjtő iv van, hogy lehetőleg az ülés napjáig küldjék vissza az ivateket.

— A gájl földalatti vízművek. Az első aradi gyártelep földalatti vízműveinek létesítésére az aradvárosi közigazgatási bizottság határozatot hozott. A tulajdonosok kötelesek a vízművet, mely az élővízcatornába ömlik, jövő év májusáig kiépíteni.

— Kegyelem. A New-Yorkban megjelenő Magyar Híradó című lap május 10-iki számában foglalkozik az Amerikában élő, korábban kivándorol azon magyar ifjak sorsával, akik a közeledő millenniumi kiállítás alkalmából hazajönnének, talán itthon is maradnának — ha a véderőtvény szigorú nem suttantja őket s azt az életrevaló eszmét pendíti meg, hogy az ezeréves ünnep alkalmából ezek számára (értve azokat, kik nem önhibájuk miatt jutottak bajos helyzetükbe), kegyelmet kellene a királynak kieszközölni.

— Megnyílnak az uszodák. Az aradi két Maros-uszoda már készen áll, s közelebb megnyílnak, kétségtelen öröme a fürdeni szerető közönségnek.

— Az elfogott honvédszökevény. A békésgyulai 2-ik honvédszázadegredből Varga Mihály szarvasi illetőségű honvéd a hadgyakorlatok elől megszökött. A csendőrség Vargát Kurtison elfogta, s átszolgáltatta az aradi 8-ik honvédszázad parancsnokságának. Innen Békésgyulára tolonozták, honét ismét a szegedi honvédbírósg börtönébe kísérték át, miután már másodszor szökött.

— Szökött katona. Még 1886. nyarán történt, hogy Sárközi István, a galicziai Resovban állomásozó 16-ik huszárezred egyik közvitése, megúván a vitési életet, megszökött ezredétől. Utját egyenesen Oroszországnak vette, s hol nyolcz évet töltött s Moszkvában mint pereczárusító tengette életét. A múlt hónapban mégis megszállotta a honvágy s levelet irt haza Barettyó-Ufaluba, kérdezősködve, hol fekszik most ezrede s mi van házával, földével. A mint megkapta a választ, visszajött Kőbányára, a Ferencz József-laktanyába ezredéhez, hol nem csekély meglepetéssel fogadták a vén regrutát. Mivel a felesketés előtt szökött meg, csupán egy évi után szolgálattal büntették a vén huszárt, a ki most az első század legvénebb regrutája.

— A kápolnai hősök emléke. A kápolnai csatában elesett hősök emlékét az idén is kegyelettel ülték meg a kápolnai polgárok. Az ünnep gyászistentisztelettel kezdődött. A gyászmisét egy 48-as honvéd, Klampavszky szilhalmi plébános mondta az elesettekért. A templom hajójában ravatal volt felállítva, megrakva koszorúval, körülötte 43-as honvédek állottak díszőrséget egy rongyos, sűrűn átlukasztott zászló alatt. A mise alatt az egri dalosok énekeltek a gyászdalokat. Mise után a közös sirhoz vonult ki a közönség s elénekelte a Himnusz és a Szózatot s kegyeletesen csendően hallgatta meg az elmondott gyászbeszédet.

— A visszautasított rendjel. Érdekes világot vet Pasteur önértetes hazafiságára a Figaro következő értesülése: A német császár a kielii ünnepségek alkalmából megbiz a berlini tudományos akadémiát, hogy a porosz érdemrenddel való kitüntetésre egyes külföldi tudósokat hozzon javaslatba. Pasteur, a ki a kiszemelték közé tartozott, röviden azt válaszolta, hogy mint tudós megisztelve érzi magát, azonban az 1870-diki háborút nem felejtette el és sohasem fog német rendjelt elfogadni.

GYÁSZROVAT.

† Szathmáry Péter, az alispán szeretetreméltó kis fiának temetése tegnap délután fél 5-kor ment végbe a közönség osztatlan részvételével. A halottas ház udvarát teljesen megtöltötték az ismerősök, jóbarátok, akik a mélyen sujtott alispán gyászában osztoztak. A polgári és katonai notabilitások közül ott voltak: Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester, Vásárhelyi Béla, Vásárhelyi László, Gaudernak József, Csikós Alajos ezredesek, Buttykay Adám őrnagy, az elhunytak tanárai, tanulóitársai. A gyászszertartást Csák Csirjék végezte. A kis koporsót ezer virág, számos koszorú borította, színt, illatot adva a rideg, sápadt családnak. Nyugodjék békén az élte tavaszán sirba hajlott fiúcska!

TANÜGY.

Az elemi iskolákban használandó írka.

Arad, május 29.

Érezhető hiányon segített a közoktatásiügyi kormány azon rendeletével, melyet az elemi iskolákban használt írka egyöntetűvé tétele tárgyában kiadott.

Ahány az iskola és osztály, megannyiféle írka volt eddig használatban, melyek úgy az anyag minősége, valamint vonalzása és kiállítása tekintetéből is feltűnően különböztek egymástól, csupán abban egyeztek, hogy kirojzár volt a silány épen úgy, miként a jobb minőségű.

Nagyon természetes, hogy ezen körülmény miatt az írástanítás is szenvedett, ami fölülte kíváncsiságot a gyökeres és célszerű javítást.

A jövő 1895/96. iskolai évben már nem fognak a turó- és sajtakarásra kárhóztatott, ringy-rongy írka alkalmatlankodni sem a tanítóknak, sem a növendékeknek. Helyettük az alakra, vonalzára, színre, a papír súlyára s minőségére nézve az egész országra egyformán egyenlő s egyformán kötelező új írka lesz szabad használni. Ezen írka háromféle minőségben (és mindegyik minőség 10 számban) fogunk megjelenni.

Az első minőségűek súlya 31 gram, a második 25 gr. és a harmadik 18 gr.-ban van megállapítva.

A minőségek szerint oszlanak meg a számok is úgy, hogy ugyanazon vonalrendszer mellett kiállított egyes füzetek számai mind egyenlők.

Azonban nemcsak a minőség és vonalrendszer, de az egyes füzetek ára is szabályozva van. Még pedig az első minőségű füzetek ára 5 fillér, a második 4 fillér és a harmadrendűek 2 fillér leendő.

Az aradi közönségi iskolák tantestületének képviselőiből alakult bizottság tegnap tartott értekezletén foglalkozott az írka kérdésével, és beható tanácskozás alapján a következő megállapodásra jutott:

Az 1895/6. iskolai évtől kezdve Arad szab. kir. városi közönségi elemi iskoláiban használandók: 1-ször az összes fiú- és leányiskolák I. osztályaiban a III. minőségű írka első száma; 2-ször a II. osztályokban a III. minőségű első és tizedik számai; 3-szor a III. osztályokban a III. minőségű füzetek 10-ik, a II. minőségű füzetek 2-ik és az I. minőségű füzetek 6-ik száma; 4-szer a IV. osztályokban a III. minőségű írka 10-ik, a II. minőségű 2-ik, a I. minőségű pedig a 8. és 9. számú füzetek; 5-ször a V. VI. osztályokban a III. minőségű írka 8. és 9-ik, a II. minőségű 9-ik és végül még ezeken kívül csak a VI. osztályban az I. minőségű 6-ik számú füzetek.

(-) Az iskolaszék ülése. Aradváros iskolaszékének ma délután 5 órakor tartja meg májusi rendes ülését, melyre az iskolaszéki tagokat e helyen is figyelmeztetjük.

(-) Hittani vizsgálatok. Az aradi közönségi iskolákban f. hó 27. 28. és 29-én tartották meg a hittanból a záróvizsgálatot. A vizsgálatok kielégítő eredményűek voltak. Biztosként Reisz Gáspár fakerti esperes szerepelt.

(-) A délmagyarországi tanító-egylet választmánya az évi tavaszi ülését f. évi június

hó 4-én, pünkösd kedden d. e. 10 órakor Nagy-Becskereken, a községi népiskola helyiségében fogja megtartani. A tárgysorozat főbb pontjai: a tisztviselők jelentése, a főkegyeltek működése, alapszabályok módosítása és a f. é. július hó 8., 9. és 10. napjain Uj-Aradon tartandó XXIX. délmagyarországi tanítógyűlésre vonatkozó előmunkálatok. Mint halljuk, ezen tanítógyűléssel kapcsolatban Uj-Aradon nagyobb szabású tanszerkiállítás is fogunk rendezni.

MULATSÁGOK.

(=) Májusi utolsó leány-majális. Még csak egy nap azután egy májussal ismét szegényebb a végtelenség. Ennek a bűbajos hónapnak utolsó előtti napján, tegnap tartotta Léva né, Várossy Gizella magánintézete a majálisát. A folyton zúgó-búgó, orkászertű szél kellemetlensége dacára elegenden gyűltek össze a városligetbe a leányok majálisára, hol a cigány neki-neki ujló muzsikája mellett vígan és kedélyesen folyt a mulatság. Különösen szürküllet felé élénkült a tánczör és elevedett a táncz, melynek aztán a végét csak a Rákóczy vetette. A májusi utolsó leány-majális így kedélyesen, jó hangulatban folyt le.

(=) Az aradi kereskedő tanuló ifjuság június hó 13-án a „Csálai” erdőben jótékonyozó, zárkórú Juniálist rendez. A meghívó egyszersmind beléptijegyül szolgál. Feltűnések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A táncz kezdete d. n. 3 órakor.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

* Novák Irén, az aradi színtársulat kedvenos új naivája, mint nekünk Nagyváradról jelentik, a napokban szintén kapott felszólítást, hogy a fővárosi vígszínházhoz írja alá a szerződést. Valószínű tehát, hogy már a legközelebbi szezonra Delli Emma mellett még Novák Irént is elveszítjük. Csak most az a kérdés, kap-e Leszkay a két jó erő helyébe megfelelő másik két színésznőt?

* Leszkay András színigazgató a nemzeti és népszínházak legújabb repertoire darabjának megszerzése céljából Budapestre utazott. Ezuttal jön megállapodásra a nyári saison tolymán Nagyváradon vendégszereplő budapesti művészekkel is.

* Nótá pályázat. Az Uj Idők, mely mindenképen magyar lap kíván lenni, kitűnő dalpályázatával legjobban bizonyítja ebbeli törekvését. Nagyon jó és szép gondolat volt ez a dal-pályázat és Pósa Lajosnak gyönyörű Balatoni nótái igen hálás anyagot szolgáltatottak a megzenésítésre. Az első díj 300 korona nyertese — mint említettük — Danka Pista országosan ismert muzsikuss lett „Zug a szélvész” című nótájával. Ezenkívül még 2 dal nyert díjat s 8 részesült dícséretben. Mindezeket külön füzetben, mint népirodalmunk nyereségét, ajándékképpen kapják majd az Uj Idők olvasói. Ajánljuk különben esuttal is a legmelegebben Herczeg Ferencnek ezt a kitűnően szerkesztett és gazdag tartalmu képes heti lapját. Az előfizetési ára negyedévre 2 frt.

TÁVIRATOK.

Kaszinói disztagok.

Budapest, május 29. (Saját tud. táv.) A lipótvárosi kaszinó ma tiszteltet Wekerle, Csáky és Szilágyi volt minisztereknél, átadva nekik disztagsági okmányukat. Mindhármán köszönetet mondtak a kitüntetésért, a mely annál értékesebb nekik, mert most már nincsenek a hatalmon.

Ellenzéki erőszakoskodás.

Budapest, május 29. (Saj. tud. táv.) A képviselőház mai ülésén egész kis botrány keletkezett abból az ötletből, hogy Molnár Józsiás beszéljen-e, vagy pedig nem? Arról volt szó, hogy Miklós Ödön minisztere megbízásából a Molnár interpellációjára előleges feleletet adott. A házszabályok értelmében az interpelláló

képviselőnek csak akkor van joga beszélni, ha interpellációjára feleletet kapott. Miklós felelete csak előleges felvilágosítás volt s így Molnárnak nem volt joga a szólásra. Ahol pedig jog nincs, ott a mi parlament bomlasztó honatyáink az erőszakhoz nyulnak s ki akarják forcírozni maguknak a beszélhetőség jogát. Ezt tették ma is. És tették olyan botrányos viselkedéssel, a mi méltán megbotránykoztatja az egész országot. — Szerencse, hogy Szilágyi ül az elnöki széken, a ki nem hagyta a házszabályokat lábbal taposni s azokat érvényesítette.

Erről a jelenetről egyébként tudósításunk beszámol.

Elhunyt külügyi osztályfőnök.

Budapest, május 29. (Saj. tud. táv.) Falke külügyi osztályfőnök az éjjeli hirtelen meghalt. Tegnap még végezte hivatalos teendőit, este elnökkölt az értekezleten, de már ott rosszul lett, s hazatérve három órai szenvedés után szívelgyengülésben meghalt. Falke a külügyminisztérium sajtóirodáját vezette bámulatos ügyességgel, s Kálnokynak meghitt embere volt, de Kálnoky legutóbbi ballépését ő is érthetetlennek mondta. Epen nyugalomba akart lépni, de a halál e szándéka kivitelében megelőzte.

Elítelt francia-tüntető.

Budapest, május 29. (Saj. tud. táv.) A rendőrség a multkori francia tüntetőket ma elítelte. Takács Zoltán, Spiller Ede és Klein Jakabot 50 frt, Seffer Lászlót 30 frt, a többi 3 frt bírságra ítélte a rendőrség. Seffer és Takács a tárgyalásra nem jelentek meg, pedig Takács tegnap becsületszóval ígérte megjelenését.

Fordulat a Brunkalane-ügyben.

Budapest, május 29. (Saj. tud. táv.) Brunkalane ügyében a törvényszék ma döntött, helyet adva a perújítási kérésnek, a fogva levő Spiegel Bernátot nyomban szabadlábra helyezve.

Uj titkos tanácsos.

Bécs, május 29. (Saj. tud. távirata.) Cziráky Béla külügyi osztályfőnök valóságos belső titkos tanácsos lett. A kinevezés legközelebb közöltetik.

A bécsi polgármester választás.

Bécs, május 29. (Saj. tud. távirata.) A polgármester választás eredménytelen maradt két szavazás után is; a harmadik szavazás eredménye ez: Lueger 70, Boschan 6, Billing egy szavazatot kapott, 58 szavazó lap üres volt. A karzat tapsolt, mire Lueger rendreutasítja. Lueger a választást nem fogadja el s elrendeli a negyedik szavazást, melynek során heves vita fejlődött ki, s melyben többen résztvettek. Az eredmény ez: Lueger 65, Boschan 1, Billing 1 szavazat. A többi községtanácsos kijelenti, hogy a szavazásban nem vesz részt.

A bécsi klerikális klikk.

Bécs, május 29. (Saj. tud. táv.) Jó forrásból jelentik, hogy udvari körökben is már tulzónak mondják a bécsi városházán gazdálkodó klerikális klikk féktelenségét. Ebben a komoly politikai és társadalmi körök is egyetértenek már csak azért is, mert a

garázdálkodók magyarellenes tüntetési a monarchia gyengítését célozzák. Ennek folytán valószínű, hogy az osztrák kormány közelebből már nem fogja tűnni a Luegerek magyarellenes demonstrációját.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog ország jelentése. —

Budapest, május 29.

Gabonaüzlet: Buzát ma jól ki-nálták, a vételkedv szintén jó volt a az irányzat kellemesebb lett, elkelt 20000 méter-massa néhány krral magasabb áron.

	mmassa	kg	frt
Tiszavidéki	1200	82.	7.82 ¹ / ₂
"	100	82.	7.80
"	200	81.	7.75
"	200	81.	7.72 ¹ / ₂
"	200	81.	7.75
Pestvidéki	100	80.	7.70
"	100	79.	7.70
"	700	78.	7.65
"	150	79.	7.60
"	200	78.	7.70
Székesfehérvári	200	80.	7.70
"	1270	79.	7.63 ¹ / ₂
"	1000	78.	7.62 ¹ / ₂
Bácskai	200	78.	7.70
"	1900	78.	7.60
Bécskeréki	1000	78.	7.60
Bánati	3900	80.	7.70
"	2400	79.	7.67 ¹ / ₂
Makói	1100	81.	7.72 ¹ / ₂
Dunai	1800	78.	7.57 ¹ / ₂
Baktáronkon	2100	81.	7.73 ¹ / ₂
"	1000	77.	7.45
Oláhországi	200	80.	6.75
Zab	100		6.95
"	100		6.90
"	200		6.80
"	100		6.80

Határidőüzlet: Amerikából igen szilárd árfolyamokat jelentettek, mire nálunk tetemes szilárdsággal indult az üzlet bu-zában a tekintettel az élénk vásárlásokra bu-za 8-9 krral szilárdabban zárult. Tengeri változatlanul indult a közepes forgalom mellett ugy zárult is.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	7.63-7.64
Buza május-juniusra	7.47-7.49
Tengeri május-juniusra	6.42-6.43
Tengeri július-angusztusra	6.53-6.54
Őszi rozs	6.45-6.47
Őszi zab	6.06-6.08
Repeze	11-11.10

Külföld: New-York: buzára 1¹/₂—1¹/₈, tengerire 1¹/₄—¹/₈ szilárdabb. Chicago: buzára 2¹/₈, tengerire 1¹/₄—1¹/₈ szilárdabb. Páris gyenge, Liverpool szilárd, London gyenge.

Értéktőzsde: Igen élénk üzlet mel-lett tetemes szilárdsággal indult az üzlet, a különösen magyar hitel részvény remek üzlet-hirekre pár frttal emelkedett. Nemzetközi pa-pirok élénk kereslet mellett szilárdabban.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	400.80
Magyar hitelrészvény	470.—
Osztrák államvasut	433.50
Rima-Murányi	280.—
Lombard	100.50

Járvány a sertések között. A közeli Saághon, a csanádi káptalan carbunári pusztáján veszedelmes járvány ütött ki a sertés-állomány között. A járvány oly rohamosan terjed, hogy 390 sertés közül eddig már 252 elhullott. Feiler Alfréd vármegyei állatorvos tegnap megvizsgálta a sertés-állományt. A járási szolgabíróság elrendelte a zárlatot és intézkedett, hogy Saághon keresztül tovább intézkedésig a sertések hajítása betiltassék. A község határára mártól kezdve örök lesznek felállítva az ellenőrzésre.

A triesti általános biztosító-társaság (Assicurazioni Generali) f. évi május hó 11-én tartott 63-ik közgyűlésén terjesztették be az 1894. évi mérlegek.

A szárszámadás jelentéséből látjuk, hogy a társaság életbiztosítási díjtartaléka 1894. évi de-cember hó 31-én 48.200.401 frt 59 krra emelke-dett, míg kár- és nyereség részesülési tartalé-kok ozimén 1.088.976 frt 46 kr. vezetettett új számlára elő 1894. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőke összegek 169.929.625 frt 08 krra emelkedtek; az életbiztosítási ágban az

év folyamán bevett díjak 7.074.156 frt 18 krt tettek.

A tűz- és szállítvány-biztosítási ágakban a díj és illeték bevétel 9.819.270 frt 01 kr volt, a miből 2.778.822 frt 46 kr mint díjtartalék és 602.905 frt 69 kr. mint kártartalék lett minden tehertől menten a jövő évre átvitelre. Az 1894. december 31-én érvényben volt biztosításokért a jövő években esedékesse váló díjkötelezvények összege 80.541.700 frt 64 krra emelkedett.

Károkért az 1894 ik évben 9.787.614 frt 48 krt fizetett ki. Ehhez hozzáadva az előbbi évek-ben teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 272.139.320 frt 99 krnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 51.009.119 frt 80 kr esik, melyet a társaság 158.254 káresetben fizetett.

Az értékpapírok árfolyam ingadozása fedezé-tére alakított tartalék 1.190.544 frt 33 krról 1.091.467 frt 11 krral gyarapított, úgy, hogy az 1894. december 31-én 2.282.011 frt 44 krt tett ki dacára annak, hogy a kisorsolás alá eső és a névértékükön beváltható értékpapírok csakis név-értékükön vétettek fel a mérlegbe, míg a nyere-ség tartalék alapszabálysszerű mérvében a rész-vénytőke fele összegében, vagyis 2.625.000 frt-ban, a kétes követelések tartaléka 80.000 frttal változatlanul fentartatott.

A társaság biztosítási alapjai az ideai átutalá-sok folytán 54.990.008 frt 84 krról 58.071.673 frt 84 krra emelkedtek és következésképen van-nak alhelyezve 1. Ingatlanok és jelzálog követe-lések 7.886.069 frt 48 kr. 2. Életbiztosítási köt-vényekre adott kölcsönök 4.388.122 frt 25 kr. 3. Letéteményezett állampapírokra adott kölcsönök 52.314 frt 51 kr. 4. Értékpapírok 39.020.240 frt 59 kr. 5. Tárca váltók 284.735 frt 02 kr. 6. Fo-lyó-számlák (Adósok a hitelezők követeléseinek levonásával) 1.244.297 frt 40 kr. 7. Készpénz az intézet pénztáraitban és bankoknál. 1.520.894 frt 59 kr. 8. A részvényesek biztosított adósszelei 3.675.000 frt — kr. Összesen 58.071.673 frt 48 kr.

Ezekből több mint 15 millió magyar értékek-re esik.

Az elért 818.586 frt 92 krnyi tiszta nyere-ményből a társaság osztaléklul részvényenkint 120 frtot aranyban vagyis 800 frankot fizet.

A közgyűlés az eszközölt új választásoknál az igazgató-tanács magyar tagjait Hegedűs Sán-dort és dr. Jókay Mórt egyhangulag ismét meg-választotta.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem csarnok. 1895. évi május hó 28-án. Hízott sertés-árak. 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 kg-ron felüli súlyban) —. krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm súly-ban) —. krig. Fiatal nehéz (pikint 320 ki-gron felüli súlyban) —. krig. Fiatal közép (pikint 251—320 krig súlyban) —. krig. Fiatal könnyű (pikint 250 kgr. terjedő súlyban) —. krig. II. Magyar második: Nehéz (páronkint 280 kgron felüli súlyban) —. krig. — Közép (pikint 220—280 kgr. súlyban) —. krig. — Könnyű (pikint 220 kgrig terjedő súlyban) —. krig. Szerbiai: Nehéz (pá-ronkint 250 kgron felüli súlyban) 42.—43. krig. Kö-zép (páronkint 220—260 kilogramm súlyban) 42.—43. krig. — Könnyű (páronkint 220 kgrig terjedő súlyban 41.—42. krig. Sertéslelt-szám 1895. május hó 26-án volt készlet 112,251 darab. 1895. május hó 27-én felhajtott: 137 darab. 1895. május 27-én elszállított: 8020 drb. 1895. május 28-án maradt készletben 109,868 drb. — A hízottsertés üzletirányzata: Üzlet nincs.

Szeszűzlet.

— Május 29. —

Ma jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 52.75; kőolajban 53.25 hordó nélkül per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. május 29.

Magyar aranyjárdék 4%	123.35
Magyar koronajárdék 4%	99.10
Magyar arany 4 ¹ / ₂ %	128.50
Magyar ezüst 4 ¹ / ₂ %	103.50
Magyar keleti vasut 1876.	125.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.25
Magyar italmegváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyereség-sorsjegy kölcsön	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	149.50
Osztrák papírbárdék	101.25
Osztrák járdék ezüst	101.25

Osztrák járdék arany	123.25
Koronajárdék	101.50
1880-iki államsorsjegyek	137.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1078.—
Magyar hitelbank részvény	469.50
Osztrák hitelbank részvény	420.50
Osztrák-magyar állam asut	438.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.64
Weitzer János gép- és waggongyár részvény	293.—
Német birodalmi márka	59.55
London	121.35
Páris	48.30

Hivatalos árfolyamok

a bécsi áru- és értéktőzsdén.

— Aradi ipar- és népbank pénzüldő-üzlet tudósítá-a. —

Bécs, 1895. május 29.

Magyar koronajárdék 4%	99.15
Magyar hitelrészvény	466.50
Osztrák hitelrészvény	400.62
Anglobank részvény	173.50
Laenderbank részvény	282.—
Bécsi bankkegyesületi részvény	183.40
Déli vasut részvény	102.87
Osztrák északnyugati vasut részvé y	434.—
Osztrák északnyugati (Elbevolgyi) részvény	292.—
Budapesti villamos városi vasut részvény	—
Salgó-tarjáni részvény	—
Rimamurányi részvény	278.25
Brassói közszénbánya részvény	—
Dunagőzhajózási részvény	564.—
Lloyd-társulat részvény	562.—

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, május 29. d. n. 5 óra

F	a	j	frt	100 kg. ár
Buza bányási uj			7.45	7.70
Buza tiszavidéki			7.50	7.75
Buza pestvidéki			7.45	7.70
Buza fejeermegyei			7.45	7.70
Buza bácskai			7.55	7.80
Rozs uj, I-ső rendű			6.40	6.45
Rozs uj, II-od rendű			6.30	6.35
Arpa takarmány			6.20	6.40
Arpa égetni való			6.45	6.70
Arpa sörfőzdei			—	—
Zab			6.75	7.—
Tengeri bányási			6.5	6.50
Tengeri másnom			6.40	6.45
Káposzta-repeze bányási			—	—
Köles			6.—	6.60
Buza márc.-ápr.			—	—
Buza szept.-okt.			7.65	7.66
Buza máj.-jun.			7.48	7.50
Rozs szept.-okt.			6.67	6.69
Tengeri máj.-jun.			6.44	6.46
Tengeri jul.-aug.			6.55	6.57
Tengeri októberre			—	—
Zab márc.-ápr.			—	—
Zab szept.-okt.			6.04	6.08
Káposzta-repeze aug.-szept. 1894.			11.05	11.15

IDEGENEK NÉVSORA.

— Május 29. —

Febér Kereszt szálloda: Politzer Miksa ügynök, Bu-dapest. Szathmáry Ede földbirtokos, Szentos. Gróf Kuhn István, Déva. Annateli J. művész, Budapest.

KIS LOTTO.

Prágai:

8, 66, 60, 70, 50.

Nagy-Szebeni:

4, 34, 30, 38, 1.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

NYILTÉR.*

Kávéház eladás.

A tulajdonomat képező

Hungária kávéházat,

mely élénkség és elegancia tekintetében Arad első kávéháza, a közbejött haláleset miatt eladni szándékozom.

Ez ügyben a vevők értekezhetnek a tulajdonossal a Neuman-palotában levő lakásán.

Özv. Weyer Józsefné.

KLADKS.

Nyeresség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztosítási osztály (1894).

VAGYON.

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyónállása 1894. deczember 31-én.

TEHER.

A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben.

Besso József, Besso M., Dr. Bozza Camilla, Br. Bruck Ottó, Romanin-Jacur Manó, Br. Morpurgo József, Segré M.

A rendező: **Richetti Ödön.**

Magyarországi vezérügynökség: **HEGEDÜS SÁNDOR**, igazgató-tanácsos. **ROTT JÓZSEF**, PhD.

Az Intézet hivatalos helyileggel Budapesten, Dorottya-utca 10. sz., az Intézet saját házában.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti főigazgatóságnál kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készséggel adnak és élet-, tűz-, szállítmány- és üvegbiztosítások az **Assicurazioni Generali**, jégbiztosítások a **Magyar jég- és viszontbiztosító részv. társaság** és baleset elleni biztosítások az **Első o. általános baleset elleni bizt. osító-társaság** számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

Az aradi főűgynökség:

L U S T I G A.

A „Fehér Kereszt” szálloda disztermében.

Egész új műsor! Egész új műsor!

MA

csütörtökön május hó 30-án utolsó előadás

Egy éj az álmok világában

az Illusionista

ANNETELLI ur

által.

A spiritista medium ANNETELLI MARIA kisasszony közreműködésével.

Ezen utolsó előadásomnál sok mutatványt úgy fogok megmagyarázni, hogy a néző közönség képes lesz azokat a legnagyobb könnyűséggel utánózni.

Ezen mai előadásnál csupa elsőrendű látványosságok.

A bűvész és szellemcsarnok

Előadva ANNETELLI ur és ANETELLI Maria kisasszony által.

A spiritistikus csodák, vagy a babona leleplezése Annetelli Maria saját találmánya. Élet, halál, viszontlátás vagy minden csalódás.

A virágos kert a paradicsomban.

A jelenkor elsőrangú legnagyobb illúziója és látványossága ANNETELLI ur repülése a közönség fölött a színpadtól a karzatig.

Helyárak: számozott zártszék 1 frt. II. hely 60 kr. állóhely 40 kr. Jegyek előre válthatók szerdán és csütörtökön Ifj. Klein Mór ur kereskedésében.

Pénztárnyitás fél 8 órakor.

Kezdeté este 8 órakor.

606.

Részletes programok a pénztárnál 10 kr-ért kaphatók.

Előnyös alkalmi vétel!

Az előre haladt idény miatt a legnagyobb és legújabb választéku

női kalapok

a legolcsóbb árak mellett kaphatók

Gruber Ede

női divatáru üzletében

Szabadságtér színház épület (Mezzanin)

611.

a tizenhárom vértanu szoborral szemben.

6699/1895. sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi magy. kir. miniszter urnak 1892. évi márczius hó 5-én 14837. sz. a. kiadott s a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó körrendelete értelmében értesitem az érdekelteket, hogy június hó 1-től augusztus hó 1-ig eső vasárnapokon az alábbi jelölt ipari munkák és kereskedelmi üzletek csak délelőtt 10 óráig gyakorolhatók, u. m.:

1. a gépiparnál a sürgős és halaszthatlan javítási munkák;
2. a kis iparnál sürgősen rendelt javítási munkák;
3. a pékiparnál az áru elkészítése és szállítása;
4. a mészáros, hentes és kolbászkészítő iparnál az elkészítés, elárúsítás és szállítás;
5. bank és váltó üzletek;

6. boltok minden kereskedelmi elárúsító és szolgálat közvetítő üzletek;

7. borkereskedések;
8. cselédszerző intézetek;
9. elárúsító üzletek;
10. fehérítési iparnál;
11. fűszer, rövidáru, divat, vas és egyéb kereskedések;
12. vadkereskedések;
13. baromfi kereskedések és minden más hasonló ipari és kereskedelmi üzletekben az elárúsítás és házhoz szállítás;
14. szatócás üzletek;
15. kereskedelmi és ipari irodákban a kereskedelmi és ipari alkalmazott irodabeli munkája.

A jelen hirdetményben foglaltakat azzal adom értésre az érdekelteknek, hogy mindazok ellen, kik az előírt rendelkezéseket be nem tartják, az 1891. évi XIII. t. cz. 6. §. értelmében fog a büntető eljárás folyamatba tétetni.

Kelt Aradon, 1895. évi május hó 27-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

„Aradi nyomda részvénytársaság” könyvnyomdája.

11452/1895.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy a nagymélt. m. kir. földmivelésügyi miniszterium 37554/95. számú rendeletével a kőbányai piacon a sertések között fellépett betegségnek heveny fertőző természetére való tekintettel ezen betegségnek mielőbbi megszünttetése érdekében, sertéseknek a nevezett piacra való szállítását vagy hajtását betiltotta.

Arad, 1895. május 29-én.

A városi tanács.

6215/18 sz.

Hirdetmény.

A bekövetkezett melegebb időszakra való tekintettel a közegészség és köztisztaság fenntartása érdekében, a tisztí főorvos véleménye alapján a következő alább írt övrendszabályok teljesítését rendelem el.

1. Vendégfogadók, korcsmák és több lakót magában foglaló házak tulajdonosai, gondnokai, bérleti kötelesek a trágyát, szemetet és egyéb hulladékot az udvarokból mindennap, a kisebb házak tulajdonosai, gondnokai, bérleti pedig mindennap; a kisebb házak tulajdonosai, gondnokai, bérleti pedig minden harmadnap kihordatni, az udvart és ház elejét felsepertetni, a vízlevezető folyókákat kitakarítani és mész tejjel fertőtleníteni.

2. Az utcára vagy a folyókákba szennyes vizet kiönteni, elhullott állatot, vagy bármi állati és egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos.

3. Minden háztulajdonos köteles árnyékszékét, ha az egy éve nem tisztított, sürgősen kitisztíttatni, az udvarán egy kádban vizet tartani, melyben 100 liter vízre 5 kgr. nyers carbolsav feloldott állapotban álljon, vagy pedig 1 rész oltatlan mészből, 4 rész vízre készített mésztej oldatot készíteni és ezen folyadékokból az árnyékszékbe, minden üllőhelyre 5—5 litert számítva, harmadnaponként beönteni. Ezzel fertőtlenítenedők a pissoirok, szeméttartó ládák, szemét gödrök és az udvari folyókák is.

4. A lakosztályok tisztán tartandók, a szobák este és reggel jól szellőztetendők.

5. Szűk udvari házak kapui reggeli 5 órától esti 10 óráig tárva tartandók.

6. A kutak tisztán tartandók, fedéllel ellátandók, közelükben minden mosogatás öblögetés kerülendő, a mellettük netán lévő gödrös helyek tiszta földdel feltöltendők, a pocsolyák kiszáritandók, behomokolandók, szárnyas vagy egyéb állatok fűrésztői a kuttól távol létesítendők, nehogy a kut vize a szennyes víz leszívargása által ivásra alkalmatlanná váljék.

As orvosi hivatal által rossznak minősített kutak vizeinek használata mellőzendő s csupán jó visű kutak vize élvezendő. Ugyisint kerülendő a Maros folyó vizének használata, a mennyiben azonban az el nem kerülhető, úgy az csak felforraltatás után élvezendő.

7. A mészárszékek, valamint a piacon áruló hentesek vágó tőkéi, asztalai és a mérlegek legtisztábbban tartandók; megromlott húst, hamisított tejet vagy éretlen gyümölcsöt a párolásra szánt félérett gyümölcs kivételével, üzlethelyiségekben vagy piacon elárutítani a legszigorubb büntetés terhe alatt tiltatik, élvezetre nem alkalmas tápszerek elkoboztatnak és megsemmisíttetnek.

8. Nem élő, de még friss halak árulása a további intézkedésig csak Déli 12 óráig engedtetik meg. Az el nem árusított halak pedig a már kiadott meghagyásban foglalt módon megszáritandók.

9. Bérkocsik, fuvarosok és a közúti vaspálya álló helyei úgy a városban, mint a vasúti pályaháznál naponta többször felseprendők és a külön kiadott utasításhoz képest bő vízzel lelocsolandó s annak megtörténte után naponta három ízben mésztejjel vagy cresyl mésszel fertőtlenítenedők.

Mindazok, kik a jelen hirdetményben foglalt övintézkedéseket nem foganatosítják; kihágást követnek el és az 1876. évi XIV. t. cz. §-ában előírt pénzbírsággal fognak büntetettetni.

Az előírt övintézkedések foganatosításának pontos és szigorú ellenőrzésére az összes rendőri közegek utasítva lettek.

Aradon, 1895. május 10-én, a kapitányi hivatal mint I. foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos
főkapitány.